

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКІСНОГО СКЛАДУ СПОЛУК ФЕНОЛЬНОЇ ПРИРОДИ У СИРОВИНІ ГОРДОВИНИ ЗВИЧАЙНОЇ

Гнатенко В. М., Процька В. В., Журавель І. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

vvprotskaya@gmail.com

Монотипна родина Калинові (*Viburnaceae Rafin.*) нараховує близько 200 видів листопадних та вічнозелених кущів або низькорослих дерев. Ареал їх зростання охоплює переважно помірні та субтропічні райони Північної півкулі. В Україні автохтонними є лише два види: калина звичайна (*Viburnum opulus L.*) і гордовина звичайна (*Viburnum lantana L.*). Крім цього, в ботанічних садах культивують близько 15 представників цього роду.

Про користь калин для здоров'я було відомо з давніх часів. В традиційній медицині плоди гордовини звичайної використовують як потогінний засіб при застуді. Відваром кори цієї рослини лікують діарею та використовують для полоскань при стоматиті, гінгівіті та ларингіті. Настої із листя та квіток цієї рослини допомагають при екземі, дерматитах, виразках на шкірі. Кору гордовини звичайної у Туреччині використовують як знеболювальний, протизапальний та протимікробний засіб при лікуванні кашлю, діареї, набряків, судом, ревматоїдного артриту, захворювань нирок.

Попередні фітохімічні дослідження гордовини звичайної, проведені закордонними вченими, показали, що ця рослина накопичує різні природні сполуки, такі як іридоїди лантанозиди, терпеноїди, флавоноїди, антоціани, сапоніни, дубильні речовини та арбутин. Хоча більшість БАР було виявлено в листі цієї рослини, деякі речовини містилися також в її плодах, коренях та насінні. Однак хімічний склад гордовини звичайної вивчено лише частково, що не дозволяє її використовувати у доказовій медицині.

Для фітохімічних досліджень використовували висушене та подрібнене листя гордовини звичайної, яке заготовляли у фазу цвітіння рослини у травні-червні 2021 року у Харківській області.

Дослідження якісного складу флавоноїдів та гідроксикоричних кислот проводили методом паперової хроматографії у рухомих фазах н-бутанол-оцтова кислота – вода (4 : 1 : 2) та 2 % оцтова кислота. На хроматограмах флавоноїди проявлялись в УФ-світлі як жовті, оранжеві та коричневі флуоресціюючі зони, гідроксикоричні кислоти – як блакитні, сині та зелені флуоресціюючі зони. Як реактив проявлення використовували пари аміаку.

За результатами дослідження, сумарно на хроматограмах із листя гордовини звичайної проявлялось 8 сполук, які за характерною флуоресценцією в УФ-світлі було віднесено до гідроксикоричних кислот, та 5 – до флавоноїдів. Серед них було ідентифіковано три гідроксикоричні кислоти (*p*-кумарову, кофейну та ферулову) та чотири флавоноїди (кверцетин, ізокверцетин, лютеолін та цинарозид).

Одержані результати свідчать про перспективність фармакогностичного дослідження гордовини звичайної. Вони будуть використані при розробці МКЯ на сировину цієї рослини та лікарських засобів на її основі.